

МІСІЯ ТА СФЕРИ ПРОЯВУ ФЕНОМЕНА ДОСЛІДНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

©2018 СИТНИЦЬКИЙ М. В.

УДК 378.4:001.12:316.422/.44

Ситницький М. В. Місія та сфери прояву феномена дослідницького університету

У статті обґрунтовано авторське бачення місії сучасного дослідницького університету, що базується на поєднанні наукових досліджень, навчання, служіння державі та розкритті компетенції інноваційного мислення, що є ефективним синтезом процесів пізнання та творення. Автором запропоновано додати четвертий етап і компонент у розвитку місії дослідницького університету, що розпочався з настанням XXI ст., який характеризується стрімкою експансією цифрових технологій. Нова місія відображає повний дивертисмент університетського явища, що єдине дослідницьку та навчальну діяльність. Надання авторського визначення категорії «дослідницький університет» та запропоноване авторське розуміння категорій «університет світового класу», «національний університет», «корпоративний університет» дало змогу розкрити їх всебічний зміст відповідно до реального стану сучасного розвитку сфер науки й освіти на глобальному рівні. Узагальнені сфери прояву феномена дослідницького університету дали змогу розкрити десять індикаторів внутрішнього призначення та суспільної й економічної користі, що несуть дослідницькі університети людству. Автором представлено власне бачення ієрархії університетів у сучасному глобальному середовищі, що базується на домінуючій перевазі високотехнологічних цифрових університетів, що вже зараз творять майбутнє сфери науки та освіти і дають змогу виконувати нові функції, які не спроможні реалізувати класичні університети.

Ключові слова: дослідницький університет, місія дослідницького університету, сфери прояву феномена дослідницького університету, нова ієрархія університетів у глобальному середовищі.

Рис.: 1. Табл.: 1. Бібл.: 11.

Ситницький Максим Васильович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності, Київський національний університет ім. Т. Шевченка (вул. Володимирська, 60, Київ, 01033, Україна)

E-mail: maksym.sitnicki@ukr.net

УДК 378.4:001.12:316.422/.44

Ситницький М. В. Миссия и сферы проявления феномена исследовательского университета

В статье обосновано авторское видение миссии современного исследовательского университета, которое базируется на сочетании научных исследований, обучения, служения государству и раскрытии компетенции инновационного мышления, что является эффективным синтезом процессов познания и созидания. Автором предложено добавить четвертый этап и компонент в развитие миссии исследовательского университета, который начался в XXI в. и характеризуется стремительной экспансией цифровых технологий. Новая миссия отражает полный дивертисмент университетского явления, который синтезирует исследовательскую и учебную деятельность. Предоставление авторского определения категории «исследовательский университет» и предложение авторского понимания категорий «университет мирового класса», «национальный университет», «корпоративный университет» позволило раскрыть их всестороннее содержание в соответствии с реальным положением современного развития сфер науки и образования на глобальном уровне. Обобщенные сферы проявления феномена исследовательского университета позволили раскрыть десять индикаторов внутреннего предназначения для общественной и экономической выгоды, которую несут исследовательские университеты человечеству. Автором представлено собственное видение иерархии университетов в современной глобальной среде, которое базируется на доминирующем преимуществе високотехнологичных цифровых университетов, которые уже сейчас творят будущее сферы науки и образования и позволяют выполнять новые функции, которые не способны реализовывать классические университеты.

Ключевые слова: исследовательский университет, миссия исследовательского университета, проявления феномена исследовательского университета, новая иерархия университетов в глобальной среде.

Рис.: 1. Табл.: 1. Библ.: 11.

Ситницький Максим Васильович – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры менеджмента инновационной и инвестиционной деятельности, Киевский национальный университет им. Т. Шевченко (ул. Владимирская, 60, Киев, 01033, Украина)

E-mail: maksym.sitnicki@ukr.net

UDC 378.4:001.12:316.422/.44

Sitnicki M. W. The Mission and Areas of Manifestations of the Phenomenon of Research University

The article substantiates the author's vision of the mission of modern research university, which is based on the combination of scientific research, training, service to the State, and disclosure of competence of innovative thinking, which represents an effective synthesis of the processes of cognition and creation. The author proposes to add the fourth stage and component to the development of the research university mission, which has begun in 21st century and is characterized by rapid expansion of digital technologies. The new mission reflects the full divertissement of the university phenomenon, which synthesizes the research and training activities. The author's definition of the category of «research university» and the suggestion of the author's own understanding of the categories of «world class university», «national university», and «corporate university» have provided for disclosure of their comprehensive content in accordance with the real situation of the contemporary development of science and education at the global level. The generalized areas of manifestations of the phenomenon of research university have allowed to determine ten indicators of internal purpose for the social and economic benefit, which are carried out by research universities for the benefit of mankind. The author presents his own vision of the hierarchy of universities in the modern global environment, which is based on the dominant advantage of high-tech digital universities, which are already elaborating the future of science and education and create possibilities to perform new functions, which classical universities cannot implement.

Keywords: research university, mission of research university, manifestations of the phenomenon of research university, new hierarchy of universities in the global environment.

Fig.: 1. Tbl.: 1. Bibl.: 11.

Sitnicki Maksym W. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management of Innovative and Investment Activities, Taras Shevchenko National University of Kyiv (60 Volodymyrska Str., Kyiv, 01033, Ukraine)

E-mail: maksym.sitnicki@ukr.net

Нова цифрова реальність диктує сучасні імперативи розвитку суспільства, що спонукають до пришвидшення темпів освітньої діяльності та вдосконалення її основних форм. Така сама ситуація утворилась і у сфері наукових досліджень та розробок. Інтенсифікація інноваційної діяльності у глобальному вимірі створила жорстке конкурентне середовище, що постійно генерує нові технологічні рішення. У таких умовах дослідницькі університети вже давно перестали бути такими установами, що тільки акумулюють і транслюють наукові знання, а розширили своє соціальне та економічне призначення до рівня організації, що утворює тенденції розвитку суспільства. З огляду на це переосмислення сучасної місії та сфер дивертисменту феномена дослідницького університету є своєчасним та актуальним напрямом дослідження.

Дослідженням питання місії та сутності дослідницьких університетів займалися такі авторитетні науковці: Л. Антонюк, Л. Губерський, Р. Гудфеллов, Вільгельм фон Гумбольдт, І. Єгоров, О. Жилінська, О. Закусило, М. Згуровський, М. Зубрицька, С. Калашнікова, В. Кремень, С. Курбатов, А. Павленко, Я. Пелікан, О. Романовський, Дж. Салмі, В. Сацик, О. Слюсаренко, В. Супян, Ж. Таланова, М. Трайтенберг, М. Тлостанова, А. Філіпенко, М. Фінкелстейн.

Разом з тим потребує уточнення розуміння сутності та місії сучасного дослідницького університету для переосмислення сфер прояву його феномена.

Головною *метою* статті є переосмислення сутності та місії сучасного дослідницького університету як соціального та економічного феномена. Для досягнення цілі статті було поставлено і вирішено такі завдання:

- ✦ визначення сучасної місії дослідницького університету;
- ✦ уточнення економічної категорії «дослідницький університет»;
- ✦ характеристика сфер прояву феномена дослідницького університету.

Шлях виникнення та розвитку університетського феномена розпочався понад тисячу років тому. Але розвиток саме дослідницьких університетів інтенсифікувався із середини ХХ ст. У цей період почали активно відбуватися процеси конкурентної боротьби за право посідати звання університету світового класу. Щоб досягти такого рівня, дослідницьким університетам необхідно було відповідати ряду критеріїв та мати вагомні результати у сфері науки та освіти.

Дослідницькі університети уособлюють в собі форму інтеграції фундаментальних наукових досліджень та навчального процесу, що дає змогу транслювати набуті знання та створювати унікальну творчу атмосферу. Детально явище дослідницького університету висвітлено у дослідженні [1].

На початку розвитку феномена університету його місія (основна функція) вбачалась у *навчанні сту-*

дентів. Такий підхід панував у часи середньовіччя та епоху Відродження, коли було необхідно транслювати накопиченні знання та збагачувати людей просвітництвом. Таке навчання здійснювали професори, що в основному мали призначення релігійних посередників для донесення Святого писання до людей. Цей період можна назвати *першим етапом* у формуванні бачення основного університетського призначення.

Як вважає М. Тлостанова: «...І в цьому сенсі вже середньовічний університет установив повну конфігурацію геополітики знання, під гнітом якої світ існує і нині» [2, с. 180].

Другий етап розвитку місії університету почався у ХІХ ст. із заснуванням Берлінського університету і проголошенням Вільгельмом фон Гумбольдтом основних принципів вільного дослідницького університету [3]. Фактично в ці часи сформувалася потреба людства в передбаченні та плануванні власного майбутнього розвитку та підвищення комфортності життя. Це можливо було робити лише за допомогою наукових досліджень і втілення їх результатів у життя. Тому місія університету отримує свій другий компонент – *проведення наукових досліджень*, тим самим розпочинаючи дослідницьку модель функціонування університетів. З цього приводу Дж. Скот зазначав: «Місія проведення наукових досліджень важлива для покращення життя буд-якого суспільства у світі, адже створює кваліфіковану робочу силу, сприяє економічному зростанню, покращує охорону здоров'я та активізує виробництво нових знань» [4, р. 23]. У цей період актуалізується відоме висловлювання англійського вченого Ф. Бекона – «знання є силою». У подальші століття це підтвердиться усвідомленням широким колом людства і розумінням важливості саморозвитку на наукових засадах. Свідченням такого розвитку і в Україні є комплексна праця «Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура», що була опублікована за редакцією В. Кременя [5].

Третій етап розвитку місії університету припадає на часи ХХ ст., що було обумовлено необхідністю для керівників держав укріпляти свою владу та розвиток патріотичної свідомості у громадян. На думку Р. Рідді, сигнали до створення націоналістичної пропаганди в університетах вже були у ХІІІ ст. – під час створення Університету Неаполю (1224 р.). Тоді підлеглим правителя Фрідріха ІІ було заборонено відвідувати інші університети, окрім власного [6, р. 51]. Але повноцінним інструментом для пропаганди дослідницькі університети змушені були стати вже у період стрімкого розвитку диктаторських режимів у ХХ ст. Саме в цей період місія університету набуває свого третього компонента – *служіння уряду національної держави*.

Активне переосмислення місії університетів в Україні інтенсифікувалося з виходом наукової праці «Покликання університету», де колективом авторів зроблено спробу узагальнити ключову університет-

ську роль у суспільстві [7]. Також авторитетний мислитель Я. Пелікан у своїй праці «Ідея університету» робить спробу широкого тлумачення ідеї університетського призначення у відповідності до умов розвитку ХХ ст. Автор доходить висновку, що: «Університет є практично єдиним місцем, звідки беруться дослідники» [8, с. 151].

Отже, на сьогодні класичне розуміння місії дослідницького університету в сучасній науковій літературі, за авторитетною думкою вчених В. Кременя та С. Курбатова, – це сукупність трьох основних її компонентів: «навчання», «проведення наукових досліджень» та «служіння уряду національної держави» [9, с. 40].

У сучасному світі феномен дослідницького університету проявляється в рівноправному партнерстві з бізнес-середовищем і виробничими структурами. Таке партнерство реалізовується в постановці перед реальним сектором економіки нових завдань, що виникають в результаті наукових відкриттів та інновацій, які продукують дослідницькі університети. Фактично, у глобальному контексті університети світового класу є основною рушійною силою розвитку нових технологій, а в контексті окремих держав – ключовим суб'єктом національної інноваційної системи.

З огляду на це ми вважаємо, що прийшов час *четвертого етапу* розвитку університетської місії, що розпочався з настанням ХХІ ст., який характеризується стрімким розвитком цифрових технологій. Початок цього періоду несе в собі відображення діяльності повноцінного дослідницького університету, що готовий до функціонування в сучасних реаліях і до майбутніх викликів цифрової та високотехнологічної ери. Стає очевидним, що для цього необхідно додати ще один компонент – *розкриття компетенції інноваційного мислення*. У даному випадку йдеться не про навчання інноваційному мисленню, а саме про розкриття цього мислення, тобто про виявлення та розвиток цінних талантів, які спроможні вирішувати надскладні завдання.

Таким чином, за представленим авторським баченням, *місія сучасного дослідницького університету* базується на поєднанні наукових досліджень, навчання, служіння державі та розкритті компетенції інноваційного мислення, що є ефективним синтезом процесів пізнання та творення.

Науковцями вживається два основні терміни, що характеризують інноваційно спрямовані університети, які успішно поєднують наукові дослідження та навчальну діяльність: це «дослідницький університет» і «університет світового класу». Фактично, у ХХ ст. ці поняття почали поєднувати та відбулось їхнє взаємопроникнення. Але, на нашу думку, дані поняття несуть різний змістовний посил і характеризують університети, що функціонують на різних рівнях конкурентних середовищ. З огляду на цей підхід на-

дамо авторське визначення цим двом категоріям, що охарактеризує їх основні відмінності.

Університет світового класу – університет, що має розгалужену інфраструктуру та значні фінансові ресурси і працює у «вищій лізі» на глобальному ринку та своєю діяльністю покликаний вирішувати глобальні проблеми людства.

Дослідницький університет – університет, що активно провадить наукову діяльність, залучає найкращий інтелектуальний потенціал для вирішення наукових завдань і провадить навчальну діяльність, що імплементує кращі наукові розробки в навчальний процес, тим самим готуючи гідну зміну молодих науковців та інженерів для розвитку та впровадження інновацій на національному та глобальному рівнях.

Базовою відмінністю цих категорій є рівні провадження наукової діяльності та масштаби фінансових ресурсів, що залучаються для її реалізації. Фактично, дослідницькі університети можуть виступати співвиконавцями наукових програм і проектів, допомагаючи університетам світового класу вирішувати глобальні проблеми людства.

Ми хочемо наголосити на простій логічній відмінності, що не всі дослідницькі університети можуть стати університетами світового класу тому, що елітний клуб глобальних університетів оперує такими обсягами фінансових ресурсів на дослідження і розробки, які часто дорівнюють бюджетам цілих країн. Зважаючи на це та ряд інших аргументів, дослідницькі університети можуть бути гарними генераторами нових знань, але впроваджувати і поширювати їх у глобальних масштабах, як це вдається університетам світового класу, буде досить складно.

З огляду на сказане представимо авторський погляд на сучасну ієрархію університетів у глобальному середовищі, що відобразить сучасну модель функціонування сфери науки й освіти виходячи з нового світового порядку, що зараз формується у цій сфері на світовому рівні (рис. 1).

Аналізуючи рис. 1, слід визнати новий університетський феномен – цифровий університет. Це транскордонне утворення, що руйнує попереднє розуміння класичного університету та спричиняє переосмислення і ставить нові філософські питання стосовно суспільної ролі університету. На основі використання високоефективних інформаційних платформ світ зіткнувся з можливістю провадження наукової та дидактичної діяльності, що не має кордонів та може охопити необмежену кількість споживачів та цільових груп. Фактично, цей тип університету може стати ключовим і перевернути класичне розуміння університету, відкривши нові можливості для навчання та наукової діяльності. У попередніх дослідженнях розуміння категорії «цифровий університет дослідницького типу» ми визначили в такий спосіб.

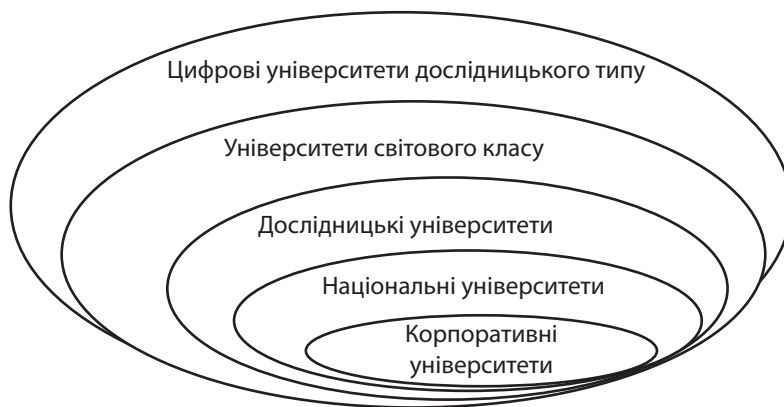

Рис. 1. Ієрархія університетів у сучасному глобальному середовищі

Джерело: авторська розробка.

Цифровий університет дослідницького типу – дослідницька та навчальна установа, що провадить свою діяльність у глобальному середовищі на основі автоматизації навчальних і дослідницьких процесів та забезпечує повний цифровий цикл створення, кодифікації, архівації, зберігання, обміну, пошуку та трансляції наукової та навчальної інформації, що була створена в результаті дослідницької діяльності [10].

Можливості дослідницького університету даного типу суттєво розширюють шляхи отримання глобального лідерства на ринку освіти. Використовуючи цифрові технології можна швидко здобути необхідне фінансування наукових досліджень і миттєво представити їх основні результати на оцінку авторитетної світової спільноти науковців та практиків.

Фактично, хто очолить процеси переосмислення ролі та можливостей цифрових університетів, той буде мати глобальну конкурентну перевагу, а можливо і отримає лідерство над розвитком нового, суспільно-резонансного феномена у сфері науки та освіти. Залишається тільки узагальнити і розвинути можливості такого підходу та навчитись їх правильно застосовувати і ефективно використовувати. Це нова можливість для людей з високими інтелектуальними показниками та підприємницьким типом мислення отримати реальну незалежність та необхідні можливості для вираження власних ідей і втілення їх у життя суспільства.

Національний університет – у даному випадку розуміються університети, що зосереджені на навчальній діяльності та провадять діяльність, в основному, на рівні країн для підготовки фахівців у різних галузях з метою задоволення потреб національної економіки та соціально-культурної сфери. Ці установи зосереджені на задоволенні потреб внутрішнього ринку та сфокусовані на вирішенні локальних проблем. Таких університетів є більшість і їхня роль для формування в суспільстві базових цінностей демократичного розвитку та творіння нових знань є безцінною.

Корпоративні університети – навчальні установи, що здійснюють підготовку спеціалістів для корпоративного сектора і, як наслідок, забезпечують потреби бізнесу у великій кількості вузькоспеціалізованих фахівців. Корпорації не стали чекати, поки підготовка фахівця в класичних університетах займе довготривалий час, а почали створювати власні корпоративні університети (академії), що спроможні здійснити підготовку необхідного фахівця за максимально коротким проміжком часу. Дана концепція підготовки та тип корпоративних університетів отримали досить значне поширення у світі з огляду на оптимальні затрати та ефективність підготовки. Ще одним важливим фактором є галопуючий темп розвитку технологій, що тисне на постійну перекваліфікацію персоналу та цим актуалізує розвиток вузькопрофільних корпоративних університетів. Дане явище виникло і широко поширюється в США, що утворило, окрім корпоративних, ще і підприємницькі університети, які є мобільними та повністю самоопкупними за рахунок комерціалізації результатів власної наукової та навчальної діяльності на замовлення корпоративного сектора. У попередніх дослідженнях ми визначили термін «*підприємницький університет дослідницького типу*» таким чином.

Підприємницький університет дослідницького типу – вищий навчальний заклад, що здійснює навчальну, дослідницьку та інноваційну діяльність відповідно до форм і завдань, визначених національним законодавством, забезпечуючи власну автономність за рахунок комерціалізації вагомих здобутків своєї науково-технічної діяльності на ринку трансферу технологій та участі в реалізації міжнародних проектів і програм [11, с. 41].

Явище підприємницьких університетів дослідницького типу широко обговорюється в експертному та професійному середовищі України, і, можливо, невдовзі буде запропоновано закріпити даний тип університетів на законодавчому рівні та дозволити здійснювати повноцінне управління корпоративними правами дослідницьких університетів.

Розкривши сутність основних типів університетів, що відповідають сучасному порядку сфери науки й освіти, що склався на глобальному рівні, у табл. 1 наведемо та охарактеризуємо основні сфери прояву феномена дослідницького університету з огляду на запропоновану вище концепцію.

Характеристики, наведені в табл. 1, розкривають сутність діяльності дослідницьких університетів майже в усіх суспільних та економічних сферах.

рової обізнаності науково-викладацького персоналу, що забезпечує життєдіяльність цих установ.

Запропонована ієрархія університетів дала змогу переосмислити роль дослідницьких університетів у новому світовому порядку сфери освіти та науки, що формується у глобальному середовищі. Встановлено, що необхідність детального вивчення засобів, методів, способів та можливостей використання цифрових технологій є вкрай важливим напрямом

Таблиця 1

Сфери прояву феномена дослідницького університету

№ з/п	Соціальний феномен	Економічний феномен
1	Розвиток науки і техніки	Розвиток науково-технічних послуг
2	Формування інтелектуальної еліти	Максимізація економічного зиску від діяльності національних інтелектуалів
3	Освіта впродовж життя	Підготовка фахівців для бізнесу
4	Інформаційне просвітництво	Створення комерційної інформації
5	Можливість безоплатного здобуття вищої освіти	Платні програми здобуття вищої освіти
6	Створення інновацій для покращення комфортності життя людей	Комерціалізація інновацій
7	Розвиток людей з інноваційним типом мислення	Забезпечення надання та комерціалізація високоінтелектуальних послуг
8	Формування глобальних мереж по академічних інтересах	Розширення сфер комерціалізації результатів академічної діяльності
9	Формування еталонних індикаторів розвитку суспільства	Вимірювання рівня розвитку суспільства та окремих його суб'єктів
10	Формування патріотичного виховання суспільства, укріплення державотворчих цінностей у свідомості громадян	Об'єднання навколо національної ідеї формування та вдосконалення вітчизняних виробників товарів та послуг

Джерело: авторська розробка.

ВИСНОВКИ

Наведене авторське бачення місії сучасного дослідницького університету базується на поєднанні наукових досліджень, навчання, служіння державі та розкритті компетенції інноваційного мислення, що є ефективним синтезом процесів пізнання та творення. Автором запропоновано четвертий етап розвитку місії дослідницького університету, що розпочався з настанням ХХІ ст., який характеризується стрімким розвитком цифрових технологій. Нова місія дослідницького університету відображає повний дивертисмент університетського явища, що єднає дослідницьку та навчальну діяльність. Саме в таких креативних умовах забезпечується повна віддача від творчих здобутків людей, що творять історію науки та освіти і своєю інноваційною активністю змінюють суспільство. Сучасний дослідницький університет вже має бути відкритий до сприйняття цифрових інновацій і швидкого освоєння інструментів, методів та способів провадження своєї діяльності. Важливим акцентом стратегії розвитку сучасних дослідницьких університетів має стати системне підвищення кваліфікації та рівня циф-

для отримання лідерства у дослідницькій і навчальній діяльності на глобальному рівні. Українські дослідницькі університети мають історичний шанс очолити освоєння нового, ще не до кінця вивченого явища цифрових дослідницьких університетів і отримати світове лідерство у цій сфері. Це дасть змогу не боротися за кращі позиції в минулих системах, а створювати самим нові індикатори оцінювання та рейтингові системи, що підтверджують лідерство.

Надання авторського визначення категорії «дослідницький університет» дало змогу розставити акценти на сучасному забарвленні основного призначення дослідницьких університетів та виокремити ключові завдання їх існування. Безумовно, представлене авторське бачення не є радикально принциповим твердженням того, що дана категорія має трактуватися саме в такий спосіб. Автор робить спробу привернути увагу наукової громадськості до кричущої необхідності переосмислення ролі дослідницьких університетів з урахуванням галопуючого темпу розвитку цифрових технологій та глобалізаційних процесів. Разом з цим, запропоноване авторське

розуміння категорій «університет світового класу», «національний університет», «корпоративний університет» дало змогу розкрити їх зміст відповідно до реального стану сучасного розвитку сфер науки та освіти на глобальному рівні. Це надало можливість переосмислити функції та можливості застосування нового управлінського інструментарію в діяльності дослідницьких університетів для досягнення нових горизонтів досконалості та сформувані нові стратегічні цілі та пріоритети розвитку.

Узагальнені сфери прояву феномена дослідницького університету дали змогу навести десять індикаторів внутрішнього призначення та суспільної й економічної користі, що несуть дослідницькі університети людству.

Подальшими напрямками досліджень у цій сфері мають стати розробка моделі розвитку сучасного дослідницького університету, що забезпечує ефективну реалізацію ключових пріоритетів діяльності. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Ситницький М. В. Дослідницький університет як соціальний та економічний феномен. *Бізнес Інформ*. 2018. № 3. С. 133–140.

2. Тлостанова М. В. Судьба університета в епоху глобалізації. *Знання. Понимание. Умение*. 2005. № 3. С. 176–184.

3. Humboldt Wilhelm von. Über die innere und äußere Organisation der höheren wissenschaftlichen Anstalten in Berlin. URL: <https://edoc.hu-berlin.de/bitstream/handle/18452/5305/229.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

4. Scott J. The Mission of the University: Medieval to postmodern Transformations. *The Journal of Higher Education, Special Issue: Moving into the next 75 Years*. 2006. Vol. 77, no. 1. doi:10.1080/00221546.2006.11778917

5. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура : монографія / за ред. В. Г. Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2008. 472 с.

6. Riddle P. Political Authority and University Formation in Europe, 1200–1800. *Sociological Perspectives*. 1993. Vol. 36. Issue 1. P. 45–62. doi: 10.2307/1389441

7. Покликання університету : зб. наук. пр. / відп. ред. О. Гомілко, Н. Висоцька, М. Кірсенко, А. Колодій. Київ : Янко ; Веселка, 2005. 304 с.

8. Пелікан Я. Ідея університету / пер з англ. Київ : Дух і літера, 2009. 360 с.

9. Кремень В. Г., Курбатов С. В. Місія університету: історична ретроспектива та сучасний стан // Ідея універ-

ситету: сучасний дискурс : монографія / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, С. В. Курбатов та ін. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2014. С. 25–55.

10. Sitnicki M. Development of a Model of Digital Research Universities. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4. Issue 1.

11. Ситницький М. В. Сучасна концепція підприємницьких університетів дослідницького типу в Україні // Стан та розвиток підприємництва в умовах ринкової економіки: проблеми та перспективи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (19–20 січня 2018 р., м. Дніпро, Україна). Дніпро : НО «Перспектива», 2018. С. 39–42.

REFERENCES

Fenomen innovatsii: osvita, suspilstvo, kultura [The phenomenon of innovation: education, society, culture]. Kyiv: Pedahohichna dumka, 2008.

Humboldt, W. von. "Über die innere und autsere Organisation der höheren wissenschaftlichen Anstalten in Berlin". <https://edoc.hu-berlin.de/bitstream/handle/18452/5305/229.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Kremen, V. H., and Kurbatov, S. V. "Misiia universytetu: istorychna retrospektyva ta suchasnyi stan" [University mission: historical retrospective and state of the art]. In *Ideia universytetu: suchasnyi dyskurs*, 25-55. Kyiv: VPTs «Kyivskiy universytet», 2014.

Pelikan, Ya. *Ideia universytetu* [The idea of the university]. Kyiv: Duh i litera, 2009.

Poklykannia universytetu [University calling]. Kyiv: Yanko; Veselka, 2005.

Riddle, P. "Political Authority and University Formation in Europe, 1200–1800". *Sociological Perspectives*. Vol. 36, no. 1 (1993): 45-62. doi: 10.2307/1389441

Scott, J. "The Mission of the University: Medieval to postmodern Transformations". *The Journal of Higher Education, Special Issue: Moving into the next 75 Years*. Vol. 77, no. 1 (2006). doi: 10.1080/00221546.2006.11778917

Sitnicki, M. "Development of a Model of Digital Research Universities". *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4, no. 1 (2018).

Sitnicki, M. V. "Doslidnytskyi universytet yak sotsialnyi ta ekonomichnyi fenomen" [Research University as a social and economic phenomenon]. *Biznes Inform*, no. 3 (2018): 133-140.

Sitnicki, M. V. "Suchasna kontseptsiiia pidpriemnytskykh universytetiv doslidnytskoho typu v Ukraini" [Contemporary Concept of Business Research Universities in Ukraine]. *Stan ta rozvytok pidpriemnytstva v umovakh rynkovoї ekonomiky: problemy ta perspektyvy*. Dnipro: NO «Perspektyva», 2018. 39-42.

Tlostanova, M. V. "Sudba universiteta v epokhu globalizatsii" [The fate of the university in the era of globalization]. *Znaniye. Ponimaniye. Umeniyе*, no. 3 (2005): 176-184.